

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.718/2023/7.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, előadó bíró
Molnár Ferencné dr., bíró
Dr. Varga Eszter, bíró
Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2024. február 20.

Az ügy tárgya: csalás büntette

Terhelt(ek):

Első fok: Debreceni Járásbíróság, 63.B.935/2018/15., ítélet,
tárgyalás, 2018. augusztus 30.

Másodfok: Debreceni Törvényszék, 2.Bf.471/2018/7., végzés,
tanácsülés, 2018. november 21.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Debreceni Járásbíróság 63.B.935/2018/15. számú ítéletét és a Debreceni Törvényszék 2.Bf.471/2018/7. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Debreceni Járásbíróság a 2018. augusztus 30. napján – a terhelt távollétében – meghozott 63.B.935/2018/15. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki család büntetésében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont], ezért őt 2 év 5 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy legkorábban a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett a polgári jogi igényről és a bűnügyi költségről.

[2] A Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2018. november 21. napján – szintén a terhelt távollétében – meghozott 2.Bf.471/2018/7. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

II.

[3] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt törvénysértőnek tartva a terhelt távollétében történő elítélését, a megtámadott határozat hatályon kívül helyezése, és új eljárás lefolytatása érdekében.

[4] Indokai szerint a távollévő terheltté nyilvánítás feltétele nem állt fenn. A terhelt az eljárás során a nyomozó hatósággal együttműködött, és arról is tájékoztatást adott, hogy külföldi munkája miatt nem tud Magyarországra jönni. Mindezek alapján nem feltételezhető, hogy a terhelt az eljárás elől elszökött, vagy a büntetőeljárás elkerülése érdekében vált volna elérhetetlenné, ezért az elsőfokú eljárás során a Be. általános szabályaira való visszatérésre lett volna szükség.

[5] Kifejtette, hogy a külföldön tartózkodó terhelttel szemben az eljárás lefolytatásának a vádemelést követően csak a terhelt hozzájárulásával van helye. Az elsőfokú bíróság azonban meg sem kísérelte a terhelt hozzájárulását beszerezni, hanem az eljárást – annak felfüggesztése helyett – a terhelt személyes jelenléte nélkül lefolytatta. Sérelmezte, hogy a bíróság abszolút eljárási szabálysértést követett el, mert a tárgyalás megtartására olyan személy távollétében került sor, akinek a jelenléte a törvény alapján kötelező.

[6] Erre tekintettel indítványozta, hogy a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül.

[7] A Legfőbb Ügyészség BF.875/2023/2. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta.

[8] Indokai szerint a terhelt tartózkodási helye már a nyomozás során ismeretlenné vált, mivel a terhelt bejelentett lakóhelyéről végleges jelleggel ismeretlen helyre távozott. A terhelt egy esetben valóban elérhető volt egy általa megelőzően használt, ismeretlen személy nevével e-mail címen, azonban a nyomozó hatóság e címen rövid úton történt idézésére azt közölte, hogy külföldön tartózkodik, ellenben idézési lakcímét, elérhetőségét a nyomozó hatóságnak nem adta meg. Emellett a terhelt azt, hogy valóban külföldön tartózkodik, semmilyen módon nem igazolta. A terhelt ezen egyszeri kapcsolatfelvételt követően elérhetetlenné vált, a vele szemben kibocsátott elfogatóparancs sem vezetett eredményre, ezért az ügyészség a terheltet távollévő terheltté nyilvánította, és vele szemben vádat emelt.

[9] Kifejtette, hogy a vádemelés törvényi feltételei fennálltak, a bíróság pedig – figyelemmel arra, hogy a terhelttel szemben kibocsátott elfogatóparancs nem vezetett eredményre – a hirdetményi kézbesítés szabályait betartva, törvényesen tarott tárgyalást a terhelt távollétében. A tárgyaláson valamennyi olyan személy, akinek a jelenléte kötelező jelen volt. A terhelt tartózkodási helye a másodfokú bírósági eljárás során sem vált ismertté, így a másodfokú bíróság az ügyet tanácsülésen elbírálvá hozta meg a jogerős ügydöntő határozatot. Megjegyezte, hogy a terhelt tartózkodási helye 2022. év végéig változatlanul ismeretlen volt.

[10] Álláspontja szerint a terhelt védőjének a Be. 756. § (3) bekezdésére történő hivatkozása téves, mert a büntetőeljárás során nem merült fel olyan adat, amely azt igazolta volna, hogy a terhelt az eljárás idején ténylegesen külföldön tartózkodott, külföldi címet az ügyben eljáró hatóságokkal a terhelt nem közölt, és a terhelt külföldi fogva tartására vonatkozó adat sem merült fel.

[11] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a támadott határozatokat hatályában tartsa fenn.

III.

[12] A terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[13] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi – nem pedig ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja.

[14] A Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[15] A védő a felülvizsgálati indítványában a terhelt távollétében történt elítélését sérelmezte.

[16] A Be. 649. § (2) bekezdése taxatíve felsorolja azon eljárási szabálysértéseket, amelyek felülvizsgálat alapjául szolgálhatnak. E törvényhely d) pontja alapján felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a bíróság határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[17] A Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerint a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[18] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a rendelkezésre álló iratok alapján a következőket állapította meg:

– A terhelt a nyomozás során tanúként történt idézésére 2017. november 23. napján a Debreceni Rendőrkapitányságon megjelent (Debreceni Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztály Gazdasági Ügyek Alosztálya 09010/2991-18/2017.bü számú jegyzőkönyv, nyomozati iratok 415-420. oldal), ugyanakkor 2018. február 7. napján – szabályszerű idézés ellenére – nem jelent meg a nyomozó hatóság előtt, és az általa megadott telefonszámokon nem volt elérhető (Debreceni Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztály Gazdasági Ügyek Alosztálya 09010/2991/2017.bü számú hivatalos feljegyzés, nyomozati iratok 459. oldal);

– a nyomozó hatóság 2018. március 10. napján a terhelt részére védő kirendeléséről határozott (Debreceni Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztály Gazdasági Ügyek Alosztálya 09010/2991/2017.bü számú határozat, nyomozati iratok 465-466. oldal);

- a terhelt 2018. március 12. napján a nyomozó hatóság idézésére ismét nem jelent meg (Debreceni Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztály Gazdasági Ügyek Alosztálya 09010/2991-36/2017.bü számú jelentés, nyomozati iratok 467. oldal);
- a nyomozó hatóság 2018. március 12. napján a terheltet az elektronikus elérhetőségén keresztül 2018. március 26. napjára idézte (Debreceni Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztály Gazdasági Ügyek Alosztálya 09010/2991/2017.bü számú idézés, nyomozati iratok 469-471. oldal);
- a terhelt 2018. március 27. napján az e-mail címről küldött válaszában tájékoztatta a nyomozó hatóságot, hogy „nehezen tudja megoldani Magyarországra való jutását külföldi munka miatt” (Debreceni Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztály Gazdasági Ügyek Alosztálya 09010/2991/2017.bü számú nyomozati irat 473. oldal);
- a nyomozó hatóság 2018. április 4. napján küldött elektronikus levélben tájékoztatta a terheltet, hogy a lakóhelyének, illetve tartózkodási helyének címét, és ezek megváltozását három munkanapon belül köteles a nyomozó hatóságnál bejelenteni. Felhívta továbbá, hogy tartózkodási helyét adja meg, illetve nyilatkozzon, hogy mikor tartózkodik Magyarországon, valamint a tartózkodási helye egy nevezetességéről küldjön olyan fényképet, amelyen ő is látható. Tájékoztatta továbbá arról is, hogy ha a fentieknek nem tesz eleget, a jogszabályok alapján a nyomozó hatóság azt akként értékeli, hogy ismeretlen helyen tartózkodik, és nemzetközi, valamint országos elfogatóparancsot bocsát ki (Debreceni Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztály Gazdasági Ügyek Alosztálya 09010/2991/2017.bü számú nyomozati irat 475. oldal);
- a nyomozó hatóság 2018. április 4. napján a terhelt bejelentett lakcímén adatgyűjtést végzett, amely eredményre nem vezetett, és megállapította azt is, hogy a terhelt büntetés-végrehajtási intézetben nincs (Debreceni Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztály Gazdasági Ügyek Alosztálya 09010/2991/2017.bü számú nyomozati irat 479. oldal, 505. oldal);
- a nyomozó hatóság a terheltet a következő kihallgatás időpontjára hirdetményi úton idézte (Debreceni Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztály Gazdasági Ügyek Alosztálya 09010/2991/2017.bü számú nyomozati irat 489-503. oldal); majd a terhelttel szemben 2018. június 14. napján elfogatóparancsot bocsátott ki (Debreceni Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztály Gazdasági Ügyek Alosztálya 09010/2991/2017.bü számú nyomozati irat 507-510. oldal);
- a Debreceni Járási és Nyomozó Ügyészség a terheltet 2018. július 6. napján meghozott B.4829/2017/8-III. számú határozatával távollévő terheltté nyilvánította (Debreceni Járásbíróság 63.B.935/2018/1. számú irat);
- a Debreceni Járási és Nyomozó Ügyészség 2018. július 6. napján B.4829/2017/8-I. számú vádiratával a terhelttel szemben csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont] miatt vádat emelt, amelyben indítványozta, hogy a bíróság a terhelt távollétében folytassa le a büntetőeljárást (Debreceni Járásbíróság 63.B.935/2018/1. számú irat);
- a járásbíróság az ügyészi indítvány alapján az eljárást a Be. CI. Fejezete szerinti külön eljárás szabályai alapján folytatta le, ennek megfelelően a terheltet a 2018. augusztus 30. napjára kitűzött tárgyalásra hirdetményi úton idézte (Debreceni Járásbíróság 63.B.935/2018/7., 10. számú irat);
- a bíróság a tárgyaláson ítéletet hozott, melyet az ügyészség tudomásul vett, a kirendelt védő fellebbezést jelentett be elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében (Debreceni Járásbíróság 63.B.935/2018/15. számú irat);
- a járásbíróság – a jogorvoslati jogra vonatkozó felhívást is tartalmazó – ítéletét a terhelt részére hirdetményi úton kézbesítette (Debreceni Járásbíróság 63.B.935/2018/18. számú irat);

– védelmi fellebbezés alapján eljárva a törvényszék a másodfokú eljárást ugyancsak a Be. CI. Fejezete szerinti külön eljárás szabályai alapján folytatta le, a terheltet a 2018. november 21. napjára kitűzött tanácsulésról hirdetményi úton értesítette (Debreceni Törvényszék 2.Bf.471/2018/4., 6. számú irat), és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta (Debreceni Törvényszék 2.Bf.471/2018/7. számú irat);

– a törvényszék a végzését a terhelt részére hirdetményi úton kézbesítette (Debreceni Törvényszék 2.Bf.471/2018/7., 8. és 9. számú irat).

[19] Kétségtelen, hogy a Be. – védő által hivatkozott – 428. § (1) bekezdése szerint a vádlott jelenléte a tárgyaláson kötelező, ha a tárgyaláson való jelenlét jogáról a 430. § (1) bekezdése értelmében nem mondott le, vagy a bíróság kötelezi a tárgyaláson való jelenlétre.

[20] Ez azonban a büntetőeljárás általános szabálya.

[21] Jelen esetben ugyanakkor a rendelkezésre álló adatok alapján nem kétséges, hogy a terhelt a nyomozás során, majd az elsőfokú bírósági eljárás és a másodfokú eljárás során egyaránt szabadlábban, de ismeretlen helyen tartózkodott.

[22] A távollévő terhelttel szemben vádemelésnek és azt követően a bíróság eljárásának akkor van helye, ha a) a terhelt az eljárás során elszökött, elrejtőzött, vagy megalapozottan feltehető, hogy a büntetőeljárás elkerülése érdekében más módon elérhetetlenné vált, b) a terhelt felkutatása érdekében tett intézkedések észszerű időn belül nem vezettek eredményre, és c) azt a bűncselekmény tárgyi súlya vagy az ügy megítélése indokolja [Be. 747. § (3) bekezdés].

[23] A terhelt tisztában volt azzal, hogy jelen ügy tárgyát képező bűncselekmény miatt büntetőeljárás indult vele szemben, de az állandó bejelentett lakcímétől eltérő más belföldi tartózkodási helyet, külföldi lakcímet, vagy tartózkodási helyet a nyomozó hatóság kifejezett felhívása ellenére sem jelentett be [1998. évi XIX. törvény Be. 43. § (5) bekezdés, Be. 39. § (3) bekezdés b) pont].

[24] Nem kétséges tehát, hogy a terhelt a büntetőeljárás elkerülése érdekében elérhetetlenné vált, és a felkutatása iránt tett intézkedések nem vezettek eredményre, így a Be. CI. Fejezete szerinti külön eljárás feltételei maradéktalanul teljesültek.

[25] A Be. 749. § (1) bekezdése alapján a bíróság a távollévő terhelttel szemben az ügyészség erre irányuló indítványára jár el.

[26] Jelen esetben ezen törvényi előfeltétel is megvalósult.

[27] A Debreceni Járásbíróság az eljárási szabályokat maradéktalanul betartotta, amikor a terhelt távollétében akként folytatta le az eljárást, hogy

– a tárgyalásra a terheltet hirdetményi úton idézte;

– a tárgyaláson a terhelt kirendelt védője jelen volt;

– az ügydöntő határozatot a terhelt részére hirdetményi úton kézbesítette.

[28] Ugyancsak az eljárási szabályok maradéktalan betartásával járt el a Debreceni Törvényszék, amikor a másodfokú eljárást a terhelt távollétében akként folytatta le, hogy

– a tanácsulés időpontjáról a terheltet hirdetményi úton értesítette;

– a másodfokú eljárásban a terhelt érdekében – továbbra is – védő járt el,

– a törvényszék az ügydöntő határozatot a terhelt részére hirdetményi úton kézbesítette.

[29] Megjegyzi a Kúria, hogy a védő által hivatkozottakkal szemben a Be. CII. Fejezete szerinti – a külföldön tartózkodó terhelt távollétében folytatott – eljárás feltételei a jelen esetben nem álltak fenn.

[30] Ezen külön eljárás – további feltételek teljesülése esetén – akkor folytatható le, ha a terhelt külföldön, ismert helyen tartózkodik [Be. 755. § (1) bekezdés].

[31] A jelen ügyben azonban a büntetőeljárás során olyan tény, adat, amely szerint a terhelt valóban külföldön tartózkodott, esetleg külföldi fogvatartásban volt, nem merült fel, tartózkodási helye pedig a hatóságok számára azért nem volt ismert, mert azt a terhelt többszöri felhívás ellenére sem közölte.

[32] Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy a Debreceni Járásbíróság és a Debreceni Törvényszék a terhelt távollétében folytatott eljárásban a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában írt feltétlen eljárási szabálysértést nem vétett, így a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti felülvizsgálati ok sem valósult meg.

[33] A terhelt védője kifogásolta a nyomozó hatóság egyes eljárási cselekményeit.

[34] A Kúria rámutat, hogy a nyomozás során megvalósított esetleges eljárási szabálysértések a Be. 649. § (2) bekezdésében foglalt taxatív felsorolásban nem szerepelnek, így a felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálhatóak.

[35] Ekként a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva – miután nem észlelt más olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján köteles – a felülvizsgálati indítványt nem találta alaposnak, és a jogerős határozatot a Be. 662. § (1) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

IV.

[36] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[37] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2024. február 20.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírószági ügyintéző